

NAPREJ

Glasilo Socialistične stranke Jugoslavije.

Javnost in zakotni tribunal.

Vse težave sedanjega položaja izvirajo iz krivične razdelitve dela in jela.

Morebiti delamo marsikomu krivico, če ga prištevamo h kapitalistom in če mislimo, da hoče namenoma ohraniti sedanjo krivično razdelitev. Morebiti. Lahko mogoče, da ima dotični še celo kak lep ideal, kako lepo bi znal urediti te žalostne razmere, če bi bil na vladi on. Toda mi socialisti na njegov »če« ne moremo čakati, mi hočemo že začeti z urejevanjem vsaj pri sebi, zato smo v smislu socialističnega programa združili tiste, ki hočejo, vse druge pa smo uvrstili med nasprotnike: socialiste na eno, nesocialiste na drugo stran.

Zavedamo se, da med nesocialisti niso samo izraziti kapitalisti, ki hočejo sedanjo krivično razdelitev dela in jela namenoma ohraniti, vemo celo, da so med nesocialisti tudi taki, ki krivico poznajo in jo hočejo odstraniti, pa so preslabi, preveč neodločni ali premalo požrtvovalni, da bi začeli za ta cilj delati. Največ je pa takih, ki pod to krivico trpe, ki pa jo vendar komaj slutijo in ki niti pojma nimajo o tem, da bi bilo te krivice kmalu konec, če bi hoteli tudi oni sodelovati pri izpremembi sedanje krivične razdelitve.

Vse te imenujemo proletarce, za vse te delamo in vemo, da bomo z njimi skupaj zmagali — saj je proletarcev 99%! Toda za socialiste pa vseh teh proletarcev vendarle ne smatramo. Socialistična stranka je proletarska stranka, socialist in proletarac pa ni vse eno! Kadar bodo vsi proletarci socialisti, takrat ne bo več boja, takrat bo zmaga že dobljena, takrat bo že vsa družba razdeljevala delo in jelo, ne več posamezniki, takrat bo vsak je-

del toliko, kolikor je delal, brez dela pa nobeden ne bo dobil jela.

Kakor je razloček med proletarcem in socialistom, čeprav nezavedneži mislijo, da ga ni, prav tako v mnogih zadevah ni razločka med kapitalistom in socialistom, čeprav nezavedneži mislijo, da mora biti. Tako na primer nasprotuje i kapitalističnemu i socialističnemu stremljenju vsak, kdor hoče individualistično delati sam zase, dočim zahteva moderni napredek čim večjo združitev delavnih sil ter delavnih in prometnih sredstev. V tem smo si socialisti popolnoma enaki, razloček se začne kazati šele pri gospodarstvu nad temi združenimi silami: socialisti zahtevamo, naj gospodari vse delavno ljudstvo, kapitalisti pa hočejo ohraniti sedanji sistem, pri katerem gospodarijo samo izbrani posamezniki. Ti posamezniki pravijo po navadi, da so te združene sile njih osebna nedotakljiva last, tako n. pr. pri posestvih, tovarnah, hišah, prodajalnah itd. Toda tudi pri delniških družbah, kjer lastnik ni več posameznik, tudi tam vlada posameznik, kdor ima pač največji delež, oziroma kdor je tako prebrisan, da dobi največ deležev pod svoj vpliv, tisti gospodari, kakor da bi bilo vse podjetje njegovo, kakor da bi bil res sam neomejen lastnik. Tako je tudi pri zadrugah in tudi pri največjih zadrugah. Zmožni ljudje dopovedo množici, da ničesar ne more brez njih in množica je kaj rada pripravi položiti roke v naročje in prepuusti gospodarstvo »zmožnim« ljudem. Seveda se pa pri tem prav lahko zgodi, da je množica, ki je ustvarila podjetje in združila vse svoje gospodarske sile le s tem namenom, da pomaga sebi, v resnici

Izhaja razen pondeljka in dneva po prazniku vsak dan.

Uredništvo in upravnništvo: Ljubljana, Frančiškanska ulica 6-I.

Naslov za dopise: Ljubljana pošt. pred. 168. Tel. int. št. 312. Ček. rač. št. 11.959.

Stane mesečno 15 Din, za inozemstvo 25 Din. Oglasi: prostor 1 × 55 mm 1 Din.

Dopise frankirajte in podpisujte, sicer se ne priobčijo. Rokopisi se ne vračajo.

Reklamacije za list so poštne proste.

pomagala le tistim, ki so bili tako »zmožni«, da sede na teh silah kakor na svoji posesti, kakor na svoji lastnini.

Premišljuje o tem problemu še dalje in našli boste, da je nekaj podobnega tudi pri vseh drugih organizacijah, tudi pri strokovnih in političnih.

Socialistični nauk zahteva združitev vseh sil, obenem pa tudi sodelovanje vsega ljudstva pri gospodarstvu nad temi silami. Za trpeče ljudstvo, ki nima izobrazbe z doma in pri svojem napornem celodnevem delu ne najde časa, da bi svojo izobrazbo dopolnjevalo in napredovalo z duhom časa dan na dan, za to ljudstvo je ta zahteva res precej velika. Toda v velikih podjetjih, kjer je šurnik še v veljavi, je izvedljiva in se po mnogih krajih že izvaja. Dokaj takih organizacij že imamo, ki so res tako popolnoma v rokah vseh članov, da jih posameznik nikakor ne more več zlorabljati. Ker ne more izvršiti vsak vsega sam, so si člani med seboj delo razdelili in tako uredili, da gre iz rok v roke gladko in precizno kakor pri stroju. Zgodi se, da včasih kako kolesce odreče, da zarjavi ali se tudi polomi, toda drugi to takoj opazijo in nadomeste neporabno kolesce z novim, zarjavelo obrusijo, suho očistijo in namažejo. Imamo take organizacije in imamo tudi stranko, ki jo te organizacije tvorijo. Nov je še ta stroj, komaj pred dvema leti smo ga prvič spravili v tek, vendar se danes že vidi, da če je tekel 2 leti, bo tekel še tudi nadalje, čeprav smo že precej strojnikov odslovili, marsikatero kolesce nadomestili z drugim, mnogokrat pilili rjo in popravljali jermenje, in čeprav je mnogokrat manjkalo olja in premoga.

Težave so bile posebno velike, ko so zahtevali pred par meseci neki nedoča-

JANKO TELBAN:

Bilo je ...

(Iz dnevnika.)

Bilo je — ne vem prav kdaj, dolgo je že tega — še prej, predno so nesli moje upe h pogrebu. Bil sem zaljubljen do ušes in še malo čez. Dekle ni bilo ravno slabo, pošteno, pridno, varčno. In še druge dobre lastnosti je imelo, pa jih ne povem, naj ostanejo zagrnjene s plaščem pozabljenosti.

Ko sem jo vprašal, če hoče hoditi z mano rano ob rami skozi življenje, je bila lepa noč, zvezde so migljale, na vasi so peli fantje in prvi krajec je mrko razsvetljeval pokrajino.

Prijela me je za roko in pokazala proti nebu:

»Kadar bo polna luna pridi po odgovor.«

Mogoče je mislila mene, morda tudi katerega drugega, ne vem. Toliko se spo-

minjam, da so bili dnevi dolgi, cela večnost, še daljše pa noči. Razdražen sem bil nad luno, nad zvezdami, fanti in zemlja se mi ni nikoli prehitro vrtela. Škoda, da ni bila takrat zima, mraz bi ohladil mojo ljubezen — bil pa je, žal, maj ...»

V svoji zaslepljenosti sem prišel za dan prekmalu k nji ...

Jezno me je pogledala.

»Ali ne vidiš, da še rob manjka!«

Napenjal sem oči, pa nisem ničesar videl. Prelistal sem koledar za koledarjem, morda se je tiskar zmotil, ali pa je šlo solnce, zemlja, luna, vrag si ga vedi, narava, svet, jaz, mi vsi — za en dan spat.

Drugi večer.

Ogledalo sem skoro razbil, lasje niso hoteli pravilno v frizuro, menda sem oblekel tudi frak — ah, kako kratki so moji spomini ...

Praznično sem se bližal hiši, kjer je stanovala, svečano je svetila polna luna in tam v dalji so peli fantje ...

Lahka mi je bila hoja, siguren sem bil uspeha. Toda kaj je bilo to?

Dve senci sta stali pod kostanji ter se objemali — ona — in ...

Z neba se mi je smejala polna luna s svojim spačenim obrazom, tako, da sem z vso jezo treščil šopek v potok ...

JANKO TELBAN:

Maškeradni večer ...

(Iz dnevnika.)

Čarobno razsvetljena, v peštre barve odeta dvorana, vmes zeleni bršljan, iz katerega gledajo papirnate cvetke, bele, modre, rdeče. Pisani trakovi trepečejo v zraku ter odbijajo reflekske po okinčanih stenah. Božajoča melodija valčka valovi po zraku, objema, blaži, razvema strasti, kipi polna poezije, vlija v srca ljubezen, vnema ljubosumja, drvi skozi prozorna stekla v daljavo — v mračnem dom — lokavo, izzivajoče nad glavo bedne družine ...

kavci, da mora naš mali stroj začeti takoj izdelovati velikanske izdelke, večje nego je stroj sam. Hoteli so, naj naredi ta stroj kar 7 poslancev. Seveda se je stroj takoj ustavil, ko je hotel kurjač vtakniti vanj tiste nerodne mariborske šture in takoj je začela delovati varnostna naprava, ki je tiste šture kar avtomatično zopet odstranila. Kurjač je gledal in gledal in spoznal, kako strašno neumen je bil takrat, ko je pomagal postavljati to avtomatično varnostno napravo. Rekel ni nič, pač na je začel premog metati drugam, pod kotel našega stroja ga ni vrgel ne ene lopate več. Pa stroj se zato še ni ustavil, drugi znajo tudi kuriti, nič se ne bojte g. F. Svetek! Nič vam ne pomaga, če dozdaš še niste v javnosti povedali, da ste Korunovec, stroj deluje in takoj so vsi spoznali, da se njegov kurjač kuja, da mu gre zmaga prepočasi, da hoče hitreje priti do take razdelitve dela in jela, pri kateri bodo delali samo »navadni« člane, izbrani bodo pa samo včasih prišli gledat, kako se kaj dela, na drugi strani bo pa tudi abstinenca dobra za »navadne« člane, izbrani si pa lahko privoščijo po jedi kak kozarček.

Pravilna razdelitev dela in jela je naš cilj. Mi zahtevamo, da mora vsa javnost sodelovati pri tej razdelitvi, zato pišemo javno o tem in samo podli lažnjivci imajo pravico govoriti o nas, da smo šepetavci. Mnogo dela je, če hoče človek zapisati vse dohodke in stroške, toda to delo se izplača, ker za naše delo ne škodujejo vaša namigavanja prav nič. Vsak socialist pride lahko pogledati v naše knjižice in videl bo, kdo plačuje »Naprej«, vidva z dr. Korunom pa na vse naše izzivanje še zdaj nista povedala, odkod je denar za »Rdeči prapor«, šele v 5. številu imata prvi izkaz za tiskovni sklad: 193 Din 50 para. Niti 200 Din! Ali je vaša tiskarna res tako poceni? Tiskovni sklad plačujejo za »Naprej« znani ljudje, ker napišemo mi pri vsakem imenu tudi kraj, odkod je darovalec. Vi pa kar »I. I. 100 Din«. Zdi se nam, da je ta I. I. gospod Čobal, ker sta zraven Ranzinger in Ule — pa zdi se nam samo, lahko je teh 100 Din dala tudi kaka steklarina. Vidite, kako neprijetna vam bo še postala javnost, za katero ste se tudi vi borili v svoji lanskim neumnosti (ali kakor sami pravite: ko ste imeli zašite oči). Zdaj, ko vam je dr. Korun oči odšil, pa proletariati sprejduje, tisti proletariati, ki si res želi ve-

V strasti oči lesketajo, postave v črnih krinkah šepetajo (boječ se izdati) razigrano, veselo, telo devotke se je odelo v svilo, cefir, saten, hermelin in še mnogo drugih tkanin: opali, smaragdi, veliko steklenega blaga, cel kup ponarejenega zlata...

Vse se giblje, vse drvi, menihi, Kitajci, mongoli, z zvezdami okrašeni konzuli, ciganke črnooke, blede egipčanke, dalje, dalje v vse vetrove — Babilon...

Papirne cvetke sipa mlada Vesna, temna Noč, vsa črna, na desni je vojak, vitki nuni dvori z ruskimi step kozaki...

Maske, same maske — in sredi njih tudi jaz sem maska — maska življenja. Ob meni ponosna, velika, kakor kraljica, ob žaru svetlobe rudijo ji lica, ponosna, velika — a hladna vso moč, ko sredi polnoči v snežnikih noč...

Polnoč. Ura duhov. Krinke padejo... Razočaranje, smeh, v kotu nekdo zaliti, prevaral ga je blesk oči, zlata goljufiga kras ko krinka je padla — spoznal je življenja obraz...

likih in močnih organizacij, velike in močna stranke, ki bo res zmožna kakor stroji pokazati avtomatično vsako zarjavelo ali polomljeno kolesce. Takega kolesca pa ne bo gnala šele pred kak zakotni tribunal, kjer bi se zbrali razni od predsednikov imenovani doktorji, ampak ga bo kar brez posebnega prerokanja vrgla med staro železje, da pride čimprej v topilnico življenja, če se še da kaj pametnega napraviti iz njega.

Politične vesti.

+ Po naših potih. Krajevno politično organizacijo v Studencih pri Mariboru je oblastni odbor SPJ razpustil, ker so bili med njenimi člani nekateri, ki so sledili pri volitvah Nachtigalu. Na nje mestu se ustanovi nova organizacija. Na tej poti lahko še pride do konsolidacije socialističnega gibanja na Slovenskem. Odločnosti pa je treba še večje. Mi smo že povedali, da ni v Mariboru samem vse v redu in kaj ni. Obenem majhen spomin: Ker se je v Ljubljani razpustila krcmurjevska organizacija, smo morali slišati s strani mariborskih voditeljev nešteto tega in onega. In Krcmurjevska organizacija ni sledila Nachtigalu, ampak direktno — klerikalcem...

+ Politični položaj je dozorel do tiste višine, na kateri lahko vsak hip pade odločitev. Kar se da posneti iz raznih poročil, je sledeče: V Zagrebu so Radičeva, Koroščeva in Spahova skupina dosegla sporazum, ki pa ni bogve kako trden. Dočim vztraja Radič na ostrem »republikanskem« in »federalističnem« stališču, so muslimani za monarhijo. Korošec se je naslonil na Radiča, menda zato, ker se boji, da bi mu Radič preveč v zelje hodil na Slovenskem. Naslonil se je celo proti razpoloženju v Hrvatski pučki stranki (klerikalni), ki vidi v tem naslanjanju na Radiča veliko nevarnost za hrvaški klerikalizem. Briga se slovenski klerikalizem za splošnokatoliške koristi, kadar gre za njegovo korist! Klerikalci so zopet začeli govoriti o »avtonomiji«, čisto pod Radičevim uplivom. Pri tem pa so s to avtonomijo počenjali kakor z znanim mehom in so jo čisto pripravili v skrajnem slučaju prodati za velikohrvaške ambicije, napraviti Slovenijo odvisno od Hrvaške, kakor so jo po prevratu napravili čisto odvisno od velikosrbskega kapitala in porodičarstva, samo če bo zanje pri tem nekaj odpadlo. Klerikalci so v svoji megalomaniji začeli postajati čisto nerazsodni in se vozijo in grozijo z nekimi separatističnimi utopijami, če se jim radikalci ne uklonijo. Ves zagrebški »sporazum« ima namen prisiliti radikalce k temu, da se izjavijo, ali so za skupno vladu z Radičem, Koroščem in Spahom ali ne! Radikalci so v zelo neprijetnem položaju. Po eni strani je Pašićeva klika z Ljubo Jovanovićem očitno za tako vladu, po drugi pa so začeli drugi voditelji koketirati z demokrati, ki jim prihajajo, vsaj kar se tiče Pribečevićeve skupine, tudi naproti. V sredo je imel ministrski svet sejo, na kateri se je sprožilo vprašanje o uporabi zakona o zaščiti države proti Radiču. Pašić in Jovanović sta se temu odločno uprila. Jasno pa je, da to stanje ne more več dolgo trajati, ker paralizira vsako delo. Tudi če bi se razpisale nove volitve, kakor nekateri predlagajo, bi ne bilo rešeno, ker radikalci sami ne morejo več dolgo sami vladati. Te dni bo padla odločitev in vprašanje je samo, če zmaga tisti, ki hočejo demokrate ali oni, ki bi šli z Radičevim »blokom«. Delavstvo nima od vse te gonje meščanskih strank za kori-

ta nič. Dočim se tepejo zanje, dočim izgleda iz zadnjega »Slovenčevega« uvodnika, da bi klerikalci radi dobili veliko besedo pri upravi državnih financ, propade delavstvo še nadalje telesno in moralno in mu njegove pravice vsi zapored, radikalci, klerikalci, Radičevci, Spahovci in vse detta bela krade in tepta zadnje pravice, ki si jih je še obdržalo. Pa to je morda dobro, ker se bo na ta način vsaj pokazalo, da ni nobena fraza, pa najsi bo tudi jezuitsko — avtonomistična, kakor je zanje glasovalo, za proletarski razred ne kruh in ne bodočnost.

+ Razdelitev Slovenije na dve oblasti je tudi eno izmed trikov, s katerim se buržoazija odrešuje drugega, važnejšega dela, zato ker se takšna vprašanja vlečejo namenoma v neskončnost. Namestnik Hribar bo po zadnjih vestih prav sigurno upokojen, ampak se zna dogoditi, da si bodo že imenovani tudi lahko obrišali pod nosom. Radikalni mešetar dr. Janjič je dobil namreč na Bledu od Korošca migljaj, da se bodo začeli klerikalci z radikalci šele tedaj oficijelno pogajati za vstop v vladu, če bodo prvi ukinili že odrejeno likvidacijo pokrajinske uprave in ji postavili dr. Brejca zopet na čelo. Proti ukinitvi ne bi imeli ničesar, ker Slovenijo, kakor so jo pri zelenih mizah razdelili, so razdelili čisto nesmiselno. Proti Brejcu imamo vse. Z gospodom smo se namreč srečali na Zaloški cesti.

+ Za danes v četrtek je bil sklican stari finančni odbor, da odobri vladi razne kredite, med drugimi za povišanje draginskih doklad železniškim uslužbencem. Še druge stvari so na repertoaru in menda ima vlada prav slabo vest, ker že vnaprej in neverjetno kratko naglašja, da ne gre za nobeno politično zadevo. V finančnem odboru ima opozicija ogromno večino 21 : 10.

+ Po velikonočnih praznikih se zopet sestane naša in laška delegacija z avtorji Reke, Baroša itd. Tokrat ne več v Opatiji, ampak drugje. To pomeni, da pojdejo diplomati v novo letovišče markirat pogajanja, ki sta jih obe vladi med seboj že končali. Srečno pot in dobro se imejte!

+ Serić in Omerović, oba muslimanska ministra v sedanji vladi, vztrajata na svojih stankah. Serićevo ostavko je vlada sprejela, zaradi Omerovića pa hoče sklepati šele koncem tedna. Ker je na dopustu, ga je zaenkrat nadomestila z dr. Lazico Markovićem. Tako so radikalni ministri v vladi sami med seboj.

+ Na Madžarskem si je katolicizem z delovanjem po geslu: Ljubi svojega bližnjega — skuhal menda revolucijo. »Jutro« poroča, da je Horthy pobegnil in da hočejo opozicionalci postaviti zopet Karolyja na čelo madžarski republiki. V tem slučaju bi prišlo do mirnega razmerja s sosedi, kar je katolicizem doslej onemogočil.

+ Kar širje visoki inostranski diplomati so obiskali Italijo po različnih še višjih opravkih. Zanimivo je naslednje: oba antantovska zunanja ministra, Belgijec Jaspar in Poljak Skrzynski sta konferirala samo z diplomatom in po duhu in zgodovini nič manjšim antantovcem Mussolinijem, praktični Nemec Stinnes, veleindustrijec, se je pogajal z laškimi veleindustriji, Avstrijec Seipel je prišel, da obišče najprvo — kralja in papeža... Kam bi napravil jugoslovanski diplomat svoj obisk? Najbrže v kako letovišče.

+ Italija je začela izganjati črnogorske emigrante. Prvi je moral na pot vodja črnogorske protijugoslovanske akcije Plamenac. So ljudje, ki vidijo v tem razveseljavljaj pojav, češ: Mussolini nam kaže s tem svojo lojalnost. Mi jemljemo stvar

z drugega stališča: črnogorska emigracija je tudi en kamen spotike na poti, ki jo hodi jugoslovanska in laška vladna velekapitalija k skupnim konsorcijam in razdelitvi plena, nagrabiljenega stradaljo-čemu ljudstvu.

+ Romunski parlament je sprejel z 262 : 8 glasom novo, revidirano ustavo, ki jamči vsem romunskim državljanom brez razlike vere in narodnosti popolno enakopravnost in svobodo. — Jamstvo traja eno sekundo po sprejetju.

+ Francozi so začeli v Poruhru razkazovati najlepše cvetke svoje kulture. Dva delavca, ki sta imela z nekim francoskim vojakom močnejše sorte razgovor, so obsodili na smrt.

+ Lozanska konferenca se zopet odpre sredi aprila. Izdelali so načrt za odgovor turški noti. To je vse in za vse to je potrebovalo na tucate buržujskega političnega velecveta cel teden.

+ Izvršitev smrtne obsodbe nad katoliškim nadškofom Czieplakom in še enim duhovnikom je sovjetska vlada odgodila. — Gotovo se je ustrašila protestov v ljubljanskem »Slovenču«. — Ali pa se ji je nako storilo, ko je zvedela, da je ljubljanski knezoškof Jeglič pri občinskih volitvah vrgel svojo kroglico za komuniste.

DELAVEC JE DOLŽAN ŠIRITI SOCIALISTIČNO ČASOPISJE. ALI SI ŽE PRIDOBIL KAKEGA NAROČNIKA »NAPREJU« ALI »LJUDSKEMU GLASU«? POTRUDI SE ZDAJ. DA NADOMESTIŠ, KAR SI ZAMUDIL!

Dnevne vesti.

»Rdeča praprot« m'sli, da se je boji-mo. Izjavljamo ponovno, naj jo čita vsak, kdor jo dobi v roke, potem naj jo šele pošlje nazaj. Posebno za zadnjo številko smo hvaležni tajnim fondom, ki so ta list ustanovili — mnogo, zelo mnogo se bo proletariati naučil iz teh debat. Če drugega ne, vsaj to bo zdaj vsak razumel, zakaj nas tako nesramno obrekujejo, n. pr. zakaj nam pravijo izdajalci in razbijači organizacij. Mi smo še vsikdar priporočali povsod, prav povsod, posebno pa tudi v tisku, naj vstopajo proletarci pridno v organizacije, naj vstopijo vsi! Čeprav z vodstvom niso zadovoljni, vseeno naj vstopijo in naj napravijo v organizacijah red. »Rdeča praprot« pa zaradi ene same osebe priporoča, naj se organizacije odtrgajo od stranke in naj obračunajo dr. Korunu! Na vse naše stvarne očitke je ostala odgovora dolžna, pač pa nas zmerja s hohštapljerji, intriganti, histeriki, sebičneži, izdajalci itd. ne da bi le eno samo stvarno pogrško razložila. Taki ljudje govore pri nas »o najnižjih instink-tih!! — Dobro razumemo, zakaj se je Svetek do 5. številke branil pokazati javno, da so tiste nevidne roke njegove. Dobro razumemo, da se še dozda ni nobena organizacija izjavila za R. P. in za Korunovo »oblastno organizacijo«, ki niti ne vemo, kdo so njeni odborniki, kaj še, kdo so njeni člani. Še je neka poštenja na Slovenskem, še, in tudi čut sramu še ni izgubil popolnoma!

Nespameten je bil, a je pameten postal, oznanja France Svetek o sebi v zad-njem »Rdečem praporu«, v pozivu na de-lavstvo, naj ga postavi pred tribunal. Nes-pameten je bil takrat, ko je še delal v stranki za organizacijski red in proti enotni fronti, pameten pa je postal tedaj, ko se je obrnil s dr. Korunom proti organizaciji. Pred tribunalom bo delav-stvo dognalo, v kakšnem štadiju je bila Svetkova pamet tedaj, predno je čez

noč postala čista namet, to je tedaj, ko je hotel Mariborčane za sporazum z na-mi dobiti na ta način, da bi jih najprvo z blago besedo omamil — do nie je imel v »Napreju« kot organiziran član še pravi-co — a ko bi bili tako daleč, bi jim pa začel glave cepiti. Naši ljudje, ki se jim je taka že precej pametna dip.omacija gabi-la, niso mogli nanjo molčati in posledica je bila, da je Svetek postal čisto pame-ten. Ah, France, odgovori in začni tako, da smo te hijene z apelacijo na najnižje instinkte nesramno osebno napadle!

Od komunistov smo se naučili meto-de v pisanju, ugotavlja »Rdeči prapor«. Torej nam je privzgojeno in je še upanje, da se vseh slabosti naših učiteljev otre-semo. Ampak kako bo s tistimi, ki so pri-nesli advokatsko pisanje že s seboj na svet in naraven dar za diplomatično član-karstvo, kako!?

Če je sodr. Bernot še po tri močnate jedi na dan, vprašuje »Rdeči prapor«. In meni da smo mi prav tako nedolžno vprašali za Golouha, če še kaj pije, ker je baje v Belgradu krokal. (Tega še ve-deli nismo, da si bomo k njegovemu pos-lanskemu delovanju zapomnili.) O. sodr. Bernot ima močnate jedi rad, rad jih ima in v slast mu gredo. Pa, žal, so prilike danes tako redke, da ima po njih bolj apetit nego kaj drugega. Ampak ta apetit še vedno ni večji nego Korunov apetit po štajerskem mandatu, radi katerega jo je iz stranke pobrisal.

Delavci! kuvarite čevlje samo z znam-ko »Peko« domačih tovaren Peter Kozina & Ko., Tržič, ki so najboljši in načene šli. Glavna zaloga na drobno in debelo, Ljub-ljana, Breg 20.

Ljubljana.

Mož brez nog bo na veliki ponedeljek v »Ljudskem domu«. Streliška ulica 12 izvajal predstavo kot universalni umet-nik v korist vojnim žrtvam. Program prvovrsten. Najglavnejše točke sporeda: Himnoza, katalepsija, magija, itd. Novost: »Kraljica golobov« z 12 živimi izurjenim golobi. Začetek 1. predstave ob pol 4. popoldne in II. ob 8. zvečer. Predproda-ja vstopnic do nedelje v trafiki Prešerno-va ulica 54 ter na dan predstav 1 uro pred vsako predstavo.

Bančni zavodi v soboto, dne 31. mar-ca ne poslujejo.

Celje.

Ponesrečen napad na šurnik. V Celju se bije že dalje časa hud boi od strani podjetnikov za uvedbo 10urnega delav-nega časa. — Tvrdba »Kamnoseška indus-trijska družba« že dalje časa poskuša si-stematično odpraviti šurnik. Nedavno se je vršilo tajno glasovanje, katero je kon-čalo neugodno za podjetje. Glasoval je samo 1 delavec za 10 ur, ki je pa obenem posestnik in gostilničar. Dotični delavec pa ni miroval, ampak je rovaril dalje in si je dobil naslednje pristaše: Florijan Železnik, posestnik na Polulah, Leopold Kiker, posestnik Zg. Hudinje pri Celju in Ivan Bednašek. Ti trije so se 27. t. m. iz-javili za 10urnik. Sedaj vidimo, da so razni posestniki le agenti provokaterji v delavskih vrstah. Koliko časa bodo de-lavci še trpeli take gosenice v svojem vrtu?

Maribor.

Ukinjena avtomobilska zveza iz Ma-ribora v Št. Lenart. Ker je cesta preslaba baje je prepovedal klerikalno pobarvani okrajin zastop vsako vožnjo z avtomobili po cesti, ki vodi iz Maribora preko Laj-

teršperka do Št. Lenarta. Do sedaj smo imeli dobro avtomobilsko zvezo s Slov-goricami, odslej bomo lahko hodili peš. Če so ceste slabe, zakaj jih pa ne po-pravite?

V delavnicah južne železnice se pri-pravlja delavstvo znova na stavko, ker radikalci še niso izpolnili danih obljub.

Kdor pomaga organizirati proletari-at, si pridobiva večje zasluge kakor tisti, ki ga hujska. Socializem predpostavlja znanje in razumevanje, iz samega srca se ne zajema. Študirati ga je treba, in kdor tega ne stori, nima pravice, govoriti v njegovem imenu.

Iz stranke.

1. maj. Organizacije, ki želijo na praznik dela 1. maja govornika, naj to ta-kaj sporočajo našemu tajništvu. Upošte-vali bomo lahko samo tiste kraje, ki bodo naznanili svoje zahteve najpozneje do 22. aprila.

Sodelavce za »Majski list« prosimo naj pošljejo svoje prispevke najpozneje do 10. aprila na naslov: Ljubljana poštni pedal 168.

Iz strok. gibanja.

V tovarni za gumbe in kovinske pred-mete v Slov. Bistrici je dne 27. zjutraj ne-nadoma izbruhnila obrambna stavka. Opozarjamo vse v to stroko spadajoče delavce, naj ne hodijo tja delo iskat. Na-daljnja poročila sledo.

Savez privatnih namještenika (Zve-za zasebnih nameščencev) ima to Veliko noč svoj prvi redni kongres v Zagrebu. Na dnevnem redu so med drugim važna vprašanja socialno-politične zakonodaje.

Vestnik Svobode.

Ljubljanska podružnica »Svobode« ima danes, v četrtek ob 20. občni zbor v magistratni posvetovalnici. Bodite vsi člani navzoči!

»Svoboda« v Ljubljani priredi v naj-krajšem času stenografski tečaj, ki se bo pričel takoj, ko bo priglasi njih vsaj 12 in-teresentov. Priglase sprejema osrednje tajništvo »Svobode« v Židovski ulici št. 1. I. nadstropje.

Vsem članom kulturne organizacije »Svoboda« v Celju naznanjamo, da se bo dne 9. aprila vršil redni letni občni zbor ob 9. dopoldne v gostilni »Zeleni travnik« z običajnim dnevnim redom. Z ozirom na veliko pomanjkanje izobrazbe med na-šim delavstvom, kateremu za to ni bila prilika dana v mladosti, pozivljamo ves celjski proletariati, tisti, ki še ni včlanjen v delavski kulturni organizaciji, naj to nemudoma stori in posebno, da potegne svojo mladino iz buržujskih taborov in jih izroči tam, kamor spadajo, kjer ni pohuj-ševanja naše mladine, kjer jih ne zastrup-ljajo z meščanskim in kapitalističnim du-hom, ampak jih hočejo utrditi za zdrave in resne bojovníke delavske »Svobode«. Če želiš svobodo, ti je tudi zagotovljena, toda delaj zanj!

Izšel je strankin program in pravil-nik, V trpežnem ovitku, lepo broširan, ve-lja samo 4 Din. Organizacije naj poskrbi-jo, da ga bo čimprej kupil vsak član. Pa tudi drugim somišljenikom naj ga ponu-di, s tem bodo vsakemu, ki se ne more odločiti, nudile priliko čimprej spoznati, ali spada v naše vrste ali ne. Organiza-cijam ostane od vseh razprodanih izvo-dih 10%. — Naroča se v Ljubljani, poštni pedal 168.

(Po avtoriziranem prevodu Ivana Moleka.)

Nikomur ni povedal, kaj se je zgodilo, temveč vzela je žganje k osamljeni mizi. Ko je bil prvi kozarček prazen, je naročil drugega in potem tretjega. Žganje mu je pomagalo, da se je iznebil misli in to je hotel. Tako je sedel pri mizi približno eno uro in pil žgano tekočino — ali pa je našel mir? Najstrašnejši prizor, ki je zapečatil noč groze, mu ni šel izpred oči, pa naj je še tako vlival žganje v sebe. Katera Lizina noga je bila, ki jo je imel mož v konjskem kocu? Ali je bila desna ali leva? Če je bila leva, tedaj ni nič, če je pa bila desna, potem je pod nogavico okrog členka privezana cunjica, v kateri se nahaja sedem dvajsetdolarskih bankovcev!

Kaj se zdaj zgodi s tem denarjem? Ali pokopljejo nogo brez preiskave? Potegnejo nogavico z noge in najdejo denar? In kaj naj stori France? Stoštrideset dolarjev ni malenkost za revnega delavca — toliko denarja sploh še ni imel v svojem življenju in najbrže ga ne bo imel nikdar. Ampak, more li stopiti pred človeka in ga vprašati: »Ali ste našli kaj denarja na nogi moje žene?« More reči: »Prosim, dajte mi ženino nogo, da vzamem obvezo z denarjem, ki sem ga dobil, da bom molčal o zdravniški operaciji, katera je bila izvršena na Hugonu Granitchu v moji hiši, predno jo je razstrelba raznesla v prah?«

Po kratkem premišljevanju, med katerim je zvrnil še nekaj kozarčkov, je France sklenil: »Eh, k vragu z denarjem! Kaj mi bo? Saj ne bom več živel!«

XIV.

France Kremen — potepuh.

France Kremen se je opotekal po ulicah in se zaletel v Divjega Viljčeta, ki mu je prišel naproti. Viljče se je začudil, ko je videl svojega starega znanca pijanega. France je pa bil vesel, da je dobil nekoga, komur lahko potoži svojo nesrečo. Ko je Viljče izvedel vzrok Francetove pijanosti, je naenkrat odkril mehko stran svojega značaja. Kdor bi bil sodil Divjega Viljčeta po njegovih govorancah na sejah in shodih, bi mislil, da je ta človek popolnoma prežet z grobostjo in sovraštvom do vsega in vsakogar. Ali v istem hipu so mu ušle solze iz oči in položil je Kremenu roko na ramo.

»Iz srca mi je žal, dragi moj!«

France, ki ni hotel ničesar toliko kakor sočutja, je objel Viljčeta, solze so mu obile lica in ponovno je povedal dogodke strašne noči, kako je našel veliko jamo na mestu, kjer je bila njegova hiša, kako je iskal okrog in klical ženo in otroke, dokler mu niso končno prinesli nogo njegove žene.

Divji Viljče je poslušal in mu znova zagotovil, da čuti ž njim.

»Veš kaj, France, obrniva hrbet temu mestu!«

»Kaj misliš?« vpraša France bedasto.

»Leesville je vražje mesto. Čim odprem usta, je že policaj pri meni. Pojdiva drugam.«

Gospodarstvo.

= Vrednost denarja. 1 dolar stane 96—96.75 Din, 100 avstrijskih kron 13.7 para, 100 madžarskih kron 2.18—2.23 Din, 1 češka krona 2.85—2.88 Din, 1 francoski frank 6.40 Din, 1 funt 4.52—4.55 Din, 1 lira 4.75—4.77 Din. V Curihi stane 100 naših dinarjev 5.55 švicarskih frankov.

RAZGLAS.

Krajevni odbor SSJ v Celju je na svoji zadnji redni seji dne 22. marca 1923 sklenil pozvati odbore vseh strokovnih, gospodarskih kakor tudi kulturnih organizacij na širše zaupniške zbornice (delavske svete), da poskusimo s skupnim delovanjem doseči odmev tudi med tistim delom proletariata, ki še do danes ni znal upoštevati potrebe organizatoričnega delovanja.

Vse seje širšega zaupniškega zbora (delavskih svetov) se bodo sklicevale potom strankinega lista »Napreja« in potom strokovnega glasila »Delavca« ter z nabitjem razglašala pri delavskem tajnistvu v Vodnikovih ulici 3 v Celju.

Opozorjamo, naj zaupniki oziroma odborniki posameznih strok in drugih organizacij, ki stoje na razrednem stališču, prihajajo na seje v čim popolnejšem številu do tedaj, da se ustanovi definitivni delavski svet v smislu strankinih pravil § 40.

Na delo, sodrugi! Sedaj imamo mnogo izvršiti, bodočnost nam obeta velike boje za tisto, kar smo se že davno borili. Vsi na plan, da preženemo tiste črne oblake, ki vise nad našimi glavami!

Celje, dne 28. marca 1923.

Izdajatelj in odgovorni urednik: Zvonimir Bernot (v imenu pokr. odb. SSJ).

Tisk Učiteljske tiskarne v Ljubljani.

Modne cefirje

za srajce v najnovejših vzorcih
priporoča

A. & E. SKABERNÉ

Ljubljana, Mestni trg 10.

Za nakup blaga
za moške in ženske obleke in
perila po najnižjih cenah

se priporoča trdka

R. MIKLAVC, LJUBLJANA,

Lingarjeva ulica, Pred Skofijo, Medarska ulica.

Jumperji
pletene
jopice
vedno
zadnja
novost!

A. Šinkovic nasl. K. Soss, Ljubljana
Mestni trg 19.